

Assisi Szent Ferenc

2016. október 4. kedd 09:04

Október 4-e szentje: Assisi Szent Ferenc. Minden idők egyik legnépszerűbb szentje, már életében legendák születtek róla, alakja számos képzőművészt, zeneszerzőt, író, rendezőt ihletett meg. XVI. Benedek pápa az „életszentség óriásá”-nak nevezte.

Ferenc az 1180-as évek elején született. Posztókereskedő édesapja az észak-itáliai város leggazdagabb embere volt, Franciaország iránti szeretetéből becézte kisfiát, akit Jánosnak kereszteltek, Francescónak, vagyis kis franciának.

A húszéves Ferenc egy hadjárat során megsebesült, s foglyul ejtették. Szabadulása után visszatért Assisibe, és fokozatosan felhagyott a nagyvilági élettel. Megtérése meghatározó mozzanata volt találkozása egy leprással, valamint a San Damiano-templomban átélt misztikus élménye, amikor Krisztus háromszor így szólt hozzá a keresztről: „Ferenc, menj, és javítsd meg omladozó házamat!”

1208-ig remeteként élt, majd egyre többen csatlakoztak hozzá. Ő azonban nem mert a saját elgondolása szerint életszabályt adni társainak, ezért valamennyien a Szent Miklós-templomba mentek, ahol az oltáron ki volt téve az evangéliumos könyv. Ferenc találmányra felütötte a könyvet, és erre a helyre talált: „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, és oszd szét a szegények között!” (Mt 19,12). Ekkor felkiáltott: „Testvérek! Ez a mi életünk! Ez a mi regulánk! Menjetekek hát, és tegyétek meg, amit hallottatok!” Mindez 1209. április 15-én történt. Ez a nap a ferences rend születésnapja.

Néhány év alatt a testvérek száma elérte az ötezret. Ferenc Rómába ment, és III. Ince pápa jóváhagyását kérte életformájukra. A pápa érezte, hogy Ferencet Isten világosította meg és indította el útján.

A legenda szerint III. Ince pápa álmot látott: látta, hogy a lateráni bazilika összedőlni készül, de egy jelentéktelen kis szerzetes a templom mellé áll, s miközben ő maga egyre nagyobb lesz, a vállával megtámasztja az épületet. Néhány nappal később megjelent Ferenc társaival a pápa előtt. Ekkor hangzott el a felismerés: „Valóban ez az a szerzetes, aki Isten egyházát megtámasztotta, és megmentette a pusztulástól!”

Ferenc és szerzetestestvérei az Angyalos Boldogasszony-kápolnában, vagyis a Porciunkulában telepedtek le. A kápolna körül gallyakból építették a kunyhóikat a testvérek. Ferenc a szegénységet úgy tekintette, mint „Krisztus menyasszonyát”.

A Porciunkula-kápolna

A Porciunkula-kápolna (a *portuuncula* szó jelentése: „kicsinyke osztályrész”) Assisitől délre, a városhoz közeli erdőben állt. A 6. században épülhetett, a 13. század elején a Monte Subasió-i bencések birtoka volt. Szent Ferenc 1208 körül helyreállította a romos kápolnát, mely jelentős helyé vált életében. 1209. február 24-én, Mátyás apostol ünnepén itt hallotta meg a szegénység evangéliumát (Lk 9,3–5). 1211-ben a bencések neki ajándékozták. A melléje épített „kolostor” lett a ferences rend ősi anyaháza. A kápolna körül tartotta évenként, pünkösdkor a rendi káptalant.

A rend tagjainak száma tovább növekedett. Mikor Assisi egyik nemesi családjának fiatal leánya, Klára is Ferenc követői közé állt, megszületett a ferences közösség női ága, a klarisszák rendje.

Ferenc tekintélyét mindenki elismerte, ezért békét tudott közvetíteni a sokféle háborútól gyötört világban. 1210-ben Assisiben az addig viszálykodó ellenfelek, Guido püspök és a város vezetői az ő hatására „örök békeszerződést” kötöttek egymással, Arezzóban megakadályozta a polgárháborút. A keresztes hadjáratoknak is véget akart vetni, és az iszlámot nem karddal, hanem prédikációval akarta megtéríteni. Két sikertelen út után 1219-ben sikerült eljutnia a szaracénok közé. A szultán megcsodálta ezt a rendkívüli embert, meghallgatta a prédikációját, de a megtérésre nem volt hajlandó. 1220-ban Ferenc a Szentföldre is ellátogatott.

A szent sok békeszerzésének egyik különleges esete maradt fenn a gubbiói farkas legendájában. Gubbio környékén egy rendkívül vad farkas garázdálkodott. Kegyetlenül pusztított, széttépett állatokat és embereket egyaránt, és az egész vidék rettegett tőle. Ferenc minden figyelmeztetés ellenére odament a vadállathoz, és így beszélt hozzá: „Igen nagy bajokat okoztál, megérdemelnéd, hogy úgy bánjanak el veled, mint a gonosztevőkkel, azaz kivégezzenek. Ellenségeddé titted az egész várost. Én azonban szeretnék békét kötni közted és köztük.” Akkor a rettenetes vadállat magába szállt, követte Ferencet, és bement vele együtt a városba. Ott a piacon, az egész nép jelenlétében ünnepélyesen megkötötték a békét.

Ferenc megtérése pillanatától haláláig odaadó tisztelettel követte és hirdette a megfeszített Krisztust. 1224-ben, a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén az Alverna-hegyen imádkozott, amikor Krisztus csodálatos módon megújította szenvedésének jegyeit, a szent sebeket szolgájának testében.

Szent Ferenc nem volt tudós, ő maga nem olvasta a Szentírást sem, mégis olyannyira magában hordozta annak szellemét, hogy művelt teológusok csodálkoztak el a szentírás-magyarázatain. Egy domonkos teológus így nyilatkozott róla: „Ennek az embernek a teológiája tisztaságával és emelkedettségével a sas szárnyalásához hasonlít, amihez mérten a mi tudományunk hason csúszik a földön.”

Ferencben mély tisztelet és csodálat élt Isten teremtett világa iránt. Költeménye, a *Naphimnusz* nem pusztán gyönyörködés a természet szépségeiben, hanem Ferenc belső lelki éréseinek gyümölcse.

Assisi Szent Ferenc: A teremtmények éneke (Naphimnusz)

Magasságos, mindenható, jóságos Úr, tied a dicséret, a dicsőítés, az imádás és minden áldás!

Egyedül téged illetnek, Magasságos, mindezek, s nincs ember, ki méltó lenne kimondani nevedet!

Áldott légy, Uram, minden teremtményeddel! Főképp napfívér úrral, vele világítasz nekünk, ő a nappal! Milyen szép és nagy fényvel ragyogó: ó, Magasságos, folyton rólad tanító!

Áldott légy, Uram, holdnővérért és a csillagokért, az égre alkottad őket, fényesnek, értékesnek és szépnek!

Áldott légy, Uram, szélfívérért, a levegőért, a borús, derűs és mindenféle időért, mellyel teremtményeidet élteted!

Áldott légy, Uram, víznővérért, ki tiszta és oly hasznos, drága és alázatos!

Áldott légy, Uram, tűzfívérért; az éjszakát világítod be általa, szép és vidám, van ereje s hatalma!

Áldott légy, Uram, földanya-nővérünkért, ki fenntart és ellát minket, gyümölcsöket terem, színes virágokat és füvet!

Áldott légy, Uram, mindazokért, kik szeretetedért másoknak megbocsátanak, s bajban, megpróbáltatásban kitartanak! Boldogok, kik békeséggel tűrnek, győzelmi koszorút kapnak, Magasságos, tőled!

Áldott légy, Uram, testihalál-nővérünkért, ki elől élő ember el nem menekülhet, jaj azoknak, kik halálos bűnökben hálnak meg! Boldogok, kikre a halál szent akaratodban talál, nekik semmit sem fog ártani a második halál!

Dicsérjétek Uramat, áldjátok hálával, és szolgáljátok nagy alázattal!

II. János Pál pápa 1979-ben az ökológiával foglalkozók védőszentjévé nyilvánította Szent Ferencet.

„Szent Ferenc a teremtés sértetlensége iránti mély és őszinte tisztelet példáját kínálja a keresztények számára. Mint a szegények barátja, aki szeretetben élt Isten minden teremtményével, Szent Ferenc az egész teremtést – állatokat, növényeket, természeti erőket, sőt, Napfivérét és Holdnővérét is – meghívta, hogy együtt tiszteljék és dicsőítsék az Urat. Az assisi nincstelen tanúbizonyságát adja annak, hogy ha békében élünk Istennel, nagyobb készséggel fogjuk építeni a békét az egész teremtéssel is, ami elválaszthatatlan a népek közötti békétől.”

(II. János Pál pápa: *Az ökológiai válság: közös felelősségünk. Üzenet a béke világnapjára. 1990. január 1.*)

„Szent Ferenc misztikus volt, zárándok, aki egyszerűen és csodálatos összhangban élt Istennel, másokkal, a természettel és önmagával. [...] Ferenc valahányszor nézte a napot, a holdat vagy akár a legkisebb állatokat, mindig énekelni kezdett, és dicsérő énekébe az összes teremtményt bevonta. [...] számára valamennyi teremtmény fivér és nővér volt, aki szeretetkapcsolatban állt vele. Ezért feladatának érezte, hogy mindennek gondját viselje, ami csak létezik. [...] Szent Ferenc szegénysége és egyszerűsége nem merőben külső aszketizmus volt, hanem valami gyökeresebb: lemondás arról, hogy a valóságot pusztá használati tárggyá alakítsa, amely felett rendelkezni lehet. [...] Szent Ferenc – hűen a Szentíráshoz – azt javasolja, hogy a természetet olyan ragyogó könyvnek tartsuk, amelyen keresztül Isten beszél hozzánk, az ő szépségéből és jóságából tükröz vissza nekünk valamit.”

(Ferenc pápa: *Laudato si'*)

Halála előtt Ferenc megáldotta testvéreit, felolvastatta Jézus búcsúbeszédét, és még egyszer átnyújtott a jelenlévőknek egy-egy falat kenyeret. Ezután megkérte őket, hogy vetköztessék le, és fektessék le a pusztá földre – azt akarta, hogy a végső szegénység legyen a halotti ruhája. A halált „Isten hozott, Halál testvér!” felkiáltással fogadta, és énekelve adta vissza lelkét az Úrnak 1226. október 3-án a Porciunkulában.

Giotto: Szent Ferenc halála

Alig két évvel később IX. Gergely pápa a szentek sorába iktatta. Ünnepe azonnal felvették a római naptárba, október 4-i dátummal.

Istenünk, te megadtad Assisi Szent Ferencnek, hogy a szegénységben és alázatosságban Krisztushoz váljék hasonlónvá. Tégy készségessé minket, hogy mi is az ő útján járva kövessük Fiadat, és örvendező szívvel veled egyesüljünk! A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységbe, Isten mindörökkön örökké. Amen.

Forrás

Diós István: A szentek élete

Magyar katolikus lexikon

Magyar Kurír